

Poljaki beže v Romunijo

Varšava se še drži

Vsak čas bo prišlo do odločilne bitke

Cernauti, Romunska. — Mesta in vasi v romunski Bukovini so postali zatočišče tisoče Poljakov, ki beže pred nemško armado. Vest, da nemška armada prodira proti vzhodu, da prepreči beg Poljakom v Romunijo, je splašala obmejno prebivalstvo, ki je pustilo vse in se spustilo preko meje v Romunsko. Romunija se pravi, da razoroži poljske vojske, ki bi se zatekli čez mejo. Ker je Romunska nevtralna država, bi bili poljski vojaki tukaj varni. Le, če bi hoteli Nemci za njimi v Romunsko, bi zgrabila Romunska za orožje in bi oborožila tudi poljske vojske.

Poljska

Mesto Varšava je še vedno v poljskih rokah in kot poroča poljsko armadno poveljstvo, so bile nemške čete vržene celo nazaj iz predmestij. Na bojni črti ob Visli so zbrali Poljaki vso svojo armado, broječo 2,000,000, da se postavijo v bran Nemcem v odločilni bitki. Nemci imajo tam baje le 1,200,000 mož. Tudi nemško armadno poveljstvo je mnenja, da bo prišlo tukaj do odločilne bitke.

Francija

Francosko armadno poveljstvo poroča, da je prišlo sinoči do ročnega spopada med francoskimi in nemškimi četami pri Siercku, ob cesti Saarburg. Napad so začeli Nemci, ki so hoteli vreči Francoze iz ozemlja, ki so ga zavzeli v zadnjih par dneh. Prišlo je do ceze iz Saarburga, ki so ga zavzeli v zadnjih par dneh. Prišlo je do ceze iz Saarburga, ki so ga zavzeli v zadnjih par dneh. Prišlo je do ceze iz Saarburga, ki so ga zavzeli v zadnjih par dneh.

Anglija

Včeraj je vzbudil v Angliji veliko zanimanje dnevnik Evening Standard, ki vprašuje angleško vlado, zakaj ne da več pomoči Poljakom. "Kakšne vrste vojna je to?" vprašuje časopis v svojem uvodniku, "ali napadamo nacizem tako, kot to naša moč dopušča?" Potem piše dalje, da je francoski in angleški odpor na zapadni črti veliko preslab, da bi oslabil prodiranje Nemcev na vzhodu.

Angleška vlada poroča, da z uspehom zasleduje nemške podmornice in da izpolnjuje svojo blokado, po kateri bo Nemčija popolnoma odrezana od ostalega sveta in ne bo mogla od nikoder dobiti živeža.

Dalje je angleška vlada izjavila v javnosti, da se sedanja vojna ne vodi v namenu, da se uniči nemška država, ali da bi se podpisal drugi versailski mir, ampak da želi samo trajnega miru s pošteno nemško vlado.

Nemčija

Nemško armadno poveljstvo poroča, da so se združile pomorske in armadne sile, da zavzamejo poljsko pristanišče Gdynio, ki je še vedno v poljskih rokah. S zavzetjem Gdynie bi minil vsak nadaljnji poljski odpor na severu.

Nemški narod je izgubil vsako upanje, da bi prišlo do mirnega sporazuma s Francijo, ko prihajajo vedno bolj vznemirljiva poročila iz zapadne fronte. Nemška vlada skuša dopovedati Francozom, da ne želi vojne s svojo sosedo Francijo, ampak da je vojna samo z Anglijo. S tem bi Nemčija rada dosegla prelom med Anglijo in Francijo, kakor bi zavezniki radi dosegli prelom med Italijo in Nemčijo.

Španija

General Franco je ukazal vsem nemškim civilistom, vključno rudniškim inženirjem, da odidejo z okolice pri francoski meji. Franco pravi, da se mora njegov odlok izvesti, ker tako zahteva nevtralnost Španije. General Franco je zagotovil francosko vlado, da bo ostala Španija strogo nevtralna in da bodo vladali prijazni odnosi napram Franciji.

Glavni Hitlerjev cilj ni bil Gdansk ali poljski koridor, ampak bogati zakladi Šlezije

Paris, Francija. — Hitler je metal vsem svetu pesek v oči s svojo propagando, da hoče priključiti Nemčiji pristo mesto Gdansk in poljski koridor. S tem je hotel samo obrniti svet od svojega glavnega cilja — gornje Šlezije. Hitler je hotel dobiti za Nemčijo bogate rudnike v Šleziji. Nemški Bismarck je nekoč rekel, da kdor je gospodar nad Češko, je gospodar nad Evropo. Danes pa velja pravilo, da kdor ima v posesti bogate mineralije v Šleziji, bo narekoval ekonomskemu sistemu v Evropi.

Pristanišče Gdansk nima za Nemčijo nobenega pomena, ker ima že itak dobra pristanišča v Hamburgu, Bremenu, Memelu in drugod. Tudi poljski koridor nima za Nemce nobene veljave, ker je to reven kraj in so tukaj že od nekdaj prebivali izključno Slovani. Gdansk in koridor imata za Nemce samo ta pomen, ker s tema odvzame Poljski gornjo Šlezijo.

Ce bo koridor postal nemška lastnina, nameravajo Nemci izgnati poljsko prebivalstvo. Ne bodo pa kaj podobnega storili v Šleziji, ker so Poljaki znani kot dobri rudarji in takih pa v Nemčiji itak manjka.

Zaroka
Mr. in Mrs. Frank Boje, 1184 E. 61st St. naznanjata zaroko njih hčerke Olge z Mr. Joseph Butarac (Butler), ki je sin Mrs. Barbare Butarac, 1007 E. 62nd St. Naše čestitke!

Pozdravi!
Iz sončne Californije pošilja prijazne pozdrave vsem svojim znancem in prijateljem Miss Julia Mally.

Kajzer svari Hitlerja

London, 10. sept. — Londonsko časopisje poroča, da se doznava iz zanesljivih virov, da je postal nemški kajzer Viljem Hitlerju sledeče svarilo: "Postavljaš se nasproti razsuhu, ki bo moglo še hujše kot je bilo ono leta 1918." Svarilo je prinesel cesarjev pribojnik baron Moeller, katerega pa Hitler ni hotel sprejeti, zato je izročil poslanico zunanjemu ministerstvu.

Prisrčen sprejem za go. Prisland

Sinoči se je vršil v šolski dvorani prisrčen sprejem ge. Marie Prisland, glavne predsednice Slovenske ženske zveze. Bila je zelo lepa udeležba od strani podružnic SZZ in krožkov. Vse lokalne podružnice so bile zastopane in uradnice podružnice št. 6, ter ves krožek iz Barbertona. Baragov zbor pod vodstvom Rev. M. Jagra je lepo prepeval in tudi gđe. Irene Jazbec ter Richard Lovretič sta prav mično zapela. Vsak posamezen krožek je proglasil go. Prisland za svojo častno članico ter ji dal trak z zlatim imenom krožka. Zelo prisrčen in iskren večer je bil. Podružnice in krožki so pokazali, kako zelo ljubijo svojo voditeljico, svojo neumorno glavno predsednico.

Pogreb Saveta Miklusev

V sredo popoldne ob 1:30 se vrši pogreb pokojne Saveta Miklusev iz hiše žalosti, 15015 Westrope Ave. v cerkev sv. Save na 36. cesti in na rusko pokopališče pod vodstvom August F. Svetka.

Demokratska seja

Slovenski demokratski klub iz Euclida ima danes zvečer ob 7:30 važno sejo v navadnih prostorih. Navzočnost vsakega člana je potrebna.

Zadušnica

V sredo 13. sept. se bo brala v cerkvi sv. Vida ob sedmih petah sv. maša za pok. Marijo Komin ob pribliki 30 dnevnice njene smrti. Sorodniki in prijatelji so prijazno vabljeni.

Pozor, kegljačice!

V četrtek 14. sept. se vrši redna seja podružnice št. 10 SZZ. Na sejo naj pridejo zlasti vse one, ki jih veseli kegljanje, da se uredi vse potrebno.

Pevci Adrije!

Seja se vrši v torek 12. septembra po pevski vaji in po seji zabava.

Celo mali otroci so junaki v Varšavi

Budapest, 11. sept. — Poljski

štabni kapetan Vaclav Lipinski je iz Varšave potom radia naznanil, da je nemško topništvo metalo karteče na mesto od zjutraj do noči. Nemci so napadali mesto brez prestanka polnih 19 ur. Vmes so pa brneli nad mestom bojni aeroplani in metali nad mesto bombe. Krik in vzdihovanje ranjencev se sliši od vsepovsod.

V mestu se je že pričela oglašati lakota. Potom radia se sveduje prebivalcem, naj si ustanovijo skupne kuhinje, kjer bodo dobili brambovi hrano, zlasti civilnim prebivalstvo, ki je brez strehe in hrane. Nobenega begunca se ne spusti več v mesto iz okoliš.

Potom radia se apelira na civilno prebivalstvo, naj takoj pospravi vso navlako s cest, enako porušeno zidovje, tramovje in drugo, ki je bilo vrženo tje po bombah. Po radia se je tudi razglasilo povelje vlade, da je prepovedana vsaka prodaja opojne pijače, češ, alkohol je strup in tega prepustimo Nemcem.

Male dečke in deklice se vidi po cestah, kako omagujejo pod težkimi vedri vode, ki jih pogumno nosijo na kraje požara. Otroci vneto pomagajo odraslim ženskam in moškim delati barike po ulicah, da bodo ustavili Nemce.

Glavni trg v poljskem mestu Krakowu, katerega so zadnji teden zavzeli Nemci. Mesto je bilo svoje čase prestolnica poljskih kraljev in je še danes najlepše poljsko mesto.

Diplomati svetovnih držav na Poljskem so zamenjali svetle dvorane za revne hišice

Sniatyn, 10. sept. — Poljska vlada se je premestila iz Varšave v to revno vasičko blizu ruske meje. Ker morajo biti diplomati raznih svetovnih držav vedno z vlado, pri kateri zastopajo svojo deželo, so morali tudi ti diplomati iz Varšave in poskusiti vse križe in težave skoko 400 milj dolge poti. Spotoma so morali spat kar na svojih avtomobilih, ali pa v kakšni kmetijski hiši, kjer so se pač ustavili. Nekateri so se vozili z biciklji, nekateri so

hodili peš in so v enem dnevu prehodili več poti, kot prej v enem letu.

Ameriško poslanstvo je nastanjeno tukaj v mali leseni hiši. Poslanik Anthony Bidle in njegova žena spita na modrocih, v katerih je natlačeno sveže pokoseno seno. V hiši ni tekoče vode, ampak si jo morajo donesati iz vodnjaka. Toda kljub vsem težavam in nevednostim morajo ostati diplomati na svojih mestih, dokler jih ne pokliče domov njih vlada.

Zedinjene države se pripravljajo, da bo trgovina lahko poslovala, kadar narodi odlože orožje

Washington, D. C. — Zed. države ne drže križem rok, ampak se že pripravljajo, da bodo imele svojo trgovino v polnem redu, kadar bodo svetovni narodi odložili orožje in bodo začeli krpiti in celiti svoje rane, zadobljene v vojni.

Državni oddelek ameriške vlade ve, da so bile sedanje vojskojoče države najboljše odjemalke raznega blaga. To so Kanada, Francija, Anglija, Nemčija, angleška Južna Afrika, Avstralija, Indija. Nova Zelandija in Poljska. V te dežele se je izvozilo iz Zed. držav 47 odstotkov vsega blaga.

Ameriški izvoz v Nemčijo in Poljsko bo v sedanji vojni popolnoma prenehal, ker se tje sploh ne more ničesar dovažati, saj ne gre tje niti pošta. Medtem pa se

bo izvoz v druge vojskojoče države povečal, zlasti na živilih in sirovem materialu. Prenehal pa bo najbrže izvoz luksuznih predmetov, ker bo kupovala vsaka država predvsem le najpotrebnejše stvari.

Sladkorni trg odprt

Predsednik Roosevelt je včeraj skočil na pomoč hišni gospodinjini in odprl sladkorni trg na stečaj s tem, da je suspendiral borzo za sladkor. S tem je odpravljena vsaka možnost spekulacije z sladkornimi cenami. Preračunali so, da je danes v Zed. državah 2,260,000 ton sladkorja. Vsaka tona je 2,000 funtov.

Vaje za igro

V sredo zvečer ob 7:30 se vrše vaje dramskega društva "Naša zvezda" v Društvenem domu na Recher Ave.

Father Coughlin je proti prodaji orožja in municije

Detroit, Michigan — Father Coughlin je v nedeljskem radio govoru apeliral na Zed. države, da ostanejo popolnoma nevtralne in je svaril pred kakršnokoli spremembo sedanje nevtralne postavbe. Father Coughlin je prosil svoje pristase, naj pošljejo milijone brojavov in pisem svojim kongresnikom, če bi se nameravalo sklicati kongres k izrednemu zasedanju in naj svare kongres pred spremembo sedanje nevtralne postavbe.

Father Coughlin pravi, da bi bila postava, ki bi dovoljevala prodajo orožja in municije, četudi pod pogojem, da si ga dežele pridejo same iskat in plačati zanj v gotovini, prvi korak, ki bi zapletel našo deželo v vojno. Zed. države bi sčasoma začele dovoljevati kredit za nakup orožja in bi potem poslale svoje mlade fante v strelske jare, da bi to posojilo zavarovali.

Izražata sožalje

Mr. in Mrs. John Sedej iz Beech Grove, Ind. izražata sožalje Fani Verbič nad izgubo g. Verbiča, kapetana v pokoj.

Šola se je začela

Včeraj se je pričel v vseh clevelandskih šolah pouk. Farne šole so pričele s poukom že prejšnji teden. Vseh učencev v clevelandskih šolah je 133,000.

Asesment

Tajnica društva št. 162 KSKJ se bo nahajala danes zvečer med 6 in 7 uro v stari šoli sv. Vida v svrhu pobiranja asesmenta in drugih zadev.

O'DONNELL DOBIVA PRISTAŠE

Cleveland, O. — Volivna kampanja v Clevelandu se vidno oblikuje in obeta prinesiti kaj vročo kampanjo. Osebnaj tajnica bivšega župana Harry L. Davisa, Edith Rheinheimer je včeraj prišla na kampanjski štab kandidata O'Donnella. Dalje se sporoča, da je postal osebni tajnik O'Donnella demokrat Edward F. Feighan, ki je bil pomožni državni pravdnik pod demokratom Duffijem. O'Donnellova mašina se je utaborila v Engeneers poslopiju. Kandidat O'Donnell je namenjen, da bo imel dva govora na radiu pred primarnimi volitvami in sicer enega na 25. septembra in enega na 2. oktobra. Župan Burton pa bo začel z uradno kampanjo 21. septembra.

O'Donnellov glavni stan poroča, da bo načelnik publicističnega oddelka Norman S. Brown, ki je bil leta 1935 in 1937 načelnik enakega urada za župana Burtona ter je vodil časopisno kampanjo lansko leto za gubernerja Brickerja. Kot je videti je O'Donnellova stranka vzela Burtonu zelo vplivne in zmogljive ljudi.

Pa tudi demokratje so precej aktivni. Adam J. Damm, eden demokratskih kandidatov za župana je odprl glavni stan v Engeneers poslopiju. Millerjeva grupa pa bo imela glavni stan za svojega kandidata Dixona na Superior Ave., kjer je zdaj glavni stan Millerjeve stranke.

Ladje hite po ameriške turiste v Evropo

New York. — V newyorškem pristanišču je bilo v soboto jako živahno, ko so se pripravljale ladje, da odrinejo v Evropo po ameriške turiste. Nekatere so odplule po navadnem obratu, nekatere se je pa v to določilo. Pet ladij je bilo odposlanih v Evropo, ki imajo prostora za 3,500 potnikov. V Angliji se nahaja 8,000 Amerikancev, od katerih je pa polovica stalno naseljenih tam.

Dr. Dafoe v mestu

Dr. Allan Roy Dafoe, osebni varuh in zdravnik slavnih kanadskih petork, je dospel včeraj v Cleveland. Danes zvečer bo govoril v Public Hall o predmetu, kako zmanjšati umrljivost otrok pri rojstvu.

Važna seja

Rainbow Hunting Club ima v nedeljo ob 10:30 sejo v navadnih prostorih.

Francozi so prepričani, da nemška meja ni tako nepremagljiva kot se je sprva sodilo

Paris, Francija. — Francoska armada je v prvem tednu vojne otipavala takozvano nemško Siegfried obrambeno črto, vse od meje kneževine Luksemburg pa do Švice, da poišče najslabše utrjene točke. Francozi se nočejo prenagli in napredujejo sistematično, počasi pa sigurno. Tukaj stoji 80 francoskih divizij proti 25 nemškim, radi česar bi se lahko sodilo, da bodo Francozi udarli na vsej črti v nemško deželo v par tednih, zlasti če se še Poljaki nekaj časa drže, da ne bo mogla Nemčija poslati več vojaštva na francosko mejo.

Splošno se sodi, da je nemška obrambena črta šibkejša kot se je sodilo. Vendar pa Francozi skrbno skrivajo svoje napadalne namere, da Nemci ne zvedo, kjer bodo Francozi udarili z največjo silo.

V Parizu se vsak dan pričakuje, da bo prošil Hitler za premirje in to potom Mussolinija in morda bodo posredovali tudi Zed. države. Bojna furija na francosko-nemški meji se ni še razvila do vse svoje grozote, se bo pa v kratkem, če ne pride prej do premirja.

"AMERIŠKA DOMOVINA"**AMERICAN HOME — SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER**517 St. Clair Avenue Cleveland, Ohio
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:
 Za Ameriko in Kanado, na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
 Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
 Za Cleveland, po ramašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00.
 Za Evropo, celo leto, \$7.00.
 Posamezna številka, 3c.

SUBSCRIPTION RATES:
 U.S. and Canada, \$5.50 per year; Cleveland, by mail, \$7.00 per year.
 U.S. and Canada, \$3.00 for 6 months Cleveland, by mail, \$3.50 for 6 months.
 Cleveland and Euclid, by carriers, \$5.50 per year, \$3.00 for 6 months.
 European subscription, \$7.00 per year.
 Single copies, 3c.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83 No. 212, Tues., Sept. 12, 1939

Koncentracijska taborišča?

Kongres Zed. držav je sprejel takozvani Hobbs predlog, ki med drugim določuje tudi sledeče: da vsak tužezemec v razredih, ki so omenjeni v točki drugi omenjenega predloga, in o katerem delavski tajnik vlade odredi, da mora biti deportiran iz Zedinjenih držav, toda katerega deportacija se ne izvrši tekom 90 dni po danem povelju, se mora podati v takozvano koncentracijsko taborišče na prostor, kakor ga odredi in izbere delavski tajnik.

"V takih taboriščih bi morali tužezemci delati in to toliko časa, dokler ne pride čas za deportacijo, ali pa dokler delavski tajnik ne najde dobrih vzrokov, da se tako koncentrirani tužezemec lahko izpusti iz zaporov oziroma iz koncentracijskega taborišča, začasno ali za stalno in sicer pod tako varščino kot jo predpiše delavski tajnik."

Tako se glasi predlog kongresmana Hobbsa in predlog je bil v poslanski zbornici kongresa sprejet z veliko večino. Tužezemci, ki so opisani v točki drugi te postavbe, se prištevajo kot tužezemski zločinci. Splošno se je dognalo tekom debate o Hobbs predlogu, da ima delavski tajnik vlade Zedinjenih držav glasom določil točke ene popolno pravico aretirati kateregakoli tužezemca in ga poslati v koncentracijsko taborišče, in mu celo vzroka ni treba navesti za svoje postopanje. Računa se pa tudi, da bo najvišja sodnja Zedinjenih držav proglasila Hobbs postavbo neustavim.

Kot pravi postavba, nima delavski tajnik samo pravice konfinirati vse tužezemce v koncentracijskih taboriščih, pač pa ima tudi pravico, da delavski tajnik sam izbere enaka taborišča in določi mesta, kje naj se postavijo. Potemtakem ima delavski tajnik pravico odločiti, ali naj gredo tužezemci v zvezne zapore, v poboljševalnice, na farme ali v kempe ali sploh tja, kamor se zadi delavskemu tajniku.

Postava absolutno ne govori, da ima tužezemec kako pravico do pritožbe, kakor to zahteva ameriška ustava. Sploh tužezemec niti sodnijskega zaslišanja ne sme zahtevati, bodisi pred sodnikom ali pred porotno sodnijo. In s tem so si Zedinjene države nakopale grdo sramoto na glavo.

Oni kongresmani, ki so glasovali proti Hobbs postavi, nikakor niso mislili, da bi varovali kriminalne zločince. Saj je vendar že dovolj postav v deželi, ki se lahko uporabijo napram tužezemcem v slučaju kakšnega zločinca. Sicer pa kongres napram tužezemcem naredi lahko nove postavbe, ki pa morajo biti v okvirju petega, šestega in štirinajstega dodatka k ameriški ustavi. Hobbs postavba torej ni drugega kot kršitev ameriške ustave in je nevedna, nečastna za Ameriko, kajti postavba zanika gotovim ljudem pravice, ki jih uživajo drugi. To ni ameriška tradicija, to je brutalno preganjanje popolnoma nedolžnih ljudi.

Nihče seveda ne dvomi, da kongres ne bi smel delati postav glede deportacije tužezemcev. To je absolutno pravilno. Tudi nihče ne dvomi, da kongres ne bi imel pravice prijeti tužezemce, ki so namenjeni za deportacijo, ker so kršili eno ali drugo postavbo Zedinjenih držav. Da, oni, ki so kršili ameriške postavbe in narekuje postavba, da morajo biti deportirani, lahko gredo v koncentracijska taborišča. Toda gre za vse nekaj drugega in to je, kar mi močno obsojamo.

Kdorkoli je že poslan v koncentracijsko taborišče, bi smel biti tam samo gotov čas, toda Hobbs postavba je tako narajena, da po odredbi delavskega tajnika lahko držijo tužezemca dolga leta v koncentracijskem taborišču in tako kršijo njegovo svobodo. Namesto da bi tužezemca deportirali, lahko delavski tajnik odredi, da dela dolga leta zastopaj za Zedinjene države v takih taboriščih. Postava bi morala biti napisana tako, da sme tužezemec bivati le gotov čas v taborišču, ne pa da se ga drži kot zločinca, dasi ničesar zločinskega povzročil ni. Mi torej trdno pričakujemo, da bo najvišja sodnja pretehtala to Hobbs postavbo, ki je polna sovraštva in napram tužezemcem in bo odpravila sramoto, ki jo je Hobbs postavba naredila Zedinjenim državam.

Kaj pravite!

Nekateri listi, ki so poklekali ta leta pred Stalinom, so morali obrniti zdaj svojo fronto in lopniti po njem, ker je prodal svoje principe in se zvezal s Hitlerjem. Nekateri so ga hoteli izrežati s tem, da so rekli, da je napravil zvezo s Hitlerjem samo radi tega, da ohrani svetovni vojni. Da, poljske stepe, s krvjo napoje, pričajo, kakšen svetovni mr je Stalin dosegel oziroma, da je samo pospešil vojno. Nam ni treba spreminjati mnenja o Stalinu in trdimo zdaj kot smo vselej, da je Stalin "Grozni" največji sovražnik človeštva, za njim pa takoj pride Hitler.

Na obisku v stari domovini

Piše Mrs. Josephine Erjavec, Joliet, Ill.

Na Šmarno gor. — Na Dolenjskem, št. Vid pri Stični, Grosuplje, Šmarje-Sap.

Vselej kadar smo se nahajali v Ljubljani smo prav pogosto obiskovali g. in go. Ivana Zrimšek v Medvedovi ulici. On je bratranec mojega soproga ter družabnik in veseljak prve vrste. Sedaj je že v pokoju, ker je doslužil svoja leta kot sluga na ljubljanskem sodišču. Njemu so poznani vsi akti, kakor kakemu advokatu in tudi ameriško politiko dobro pozna.

Pazno zasleduje vse gibanje tukaj v Ameriki, kakor tudi vse novosti v domovini tako, da smo ga kar gledali, ko nam je znal tako dobro poročati o vseh dogodkih. Star je že 65 let, a je še fin dečko, izgleda kakor, da bi bil šele 40 let. Njegov najljubši šport je hribolazstvo. Vsako leto gre na Triglav najmanj tri do štirikrat ter mu je plezanje na šmarno goro prava igra.

Čeprav je Šmarna gora tako blizu moje rojstne vasi, št. Vida nad Ljubljano, vendar do sedaj nam še ni bila prilika dana, da bi romali na ta sloviti hrib, ki je posvečen Mariji. Torej smo si odločili nedeljo 21. avgusta in povabili tudi oba Zrimškova, kar sta se prav rade volje odzvala in se nam pridružila.

Zjutraj že ob šestih smo prišli z vlakom v št. Vid, kjer smo izstopili. Takoj jo mahmemo proti Brodu in se naprej. Došle so nas vsake vrstne dame, ki so bile vane hitreje hoje kot mi. Vsako teh je poznal g. Zrimšek kot stalne romarice na goro. Imela sem tudi naročilo od moje prijateljice ge. Anne Lovrinec iz Oglesby, Ill., ki je tudi iz št. Vida doma, da obiščemo tudi njeno sorodnico Angelo Francelj, stanujočo v vasi Šmartno št. 28. Ata in ga. Zrimškova sta jo mahnila kar po bližnji gori, a mi pa smo morali vzeti daljšo pot, da smo lahko opravili ta obisk.

Končno smo le našli pravo hišo in tudi prav dobre in prijazne ljudi. Doma so bile slučajno hčerke, ki so bile prav vsele obiska iz Amerike in pozdravov svoje sorodnice ge. Lovrnic.

Kmalu smo se morali posloviti, kajti že smo zaslišali zvon z gore, ki nas je vabil v cerkvi. Porabili smo ravno eno uro, da smo prišli na prvi hrib. Nobenega sledu ni bilo po atu in ge. Zrimškovi, kajti bila sta že daleč pred nami. Tu na tem prvem hribu smo se ustavili in malo pokrepčali in odpočili, ker smo bili že precej utrujeni. Pred nami je bilo še samo pol ure hoda, a morali smo počivat. Da mi ni pomagal g. Zrimšek ne vem kako bi bila prišla na vrh. Kadar sem se uprla me je vselej kar nesel naprej.

Prišli smo do male kapelice sv. Antona Puščavnika in tu zavrnimo, da se je razleglo daleč naokoli. Kmalu pa smo prišli do raznih štantov, kjer so prodajali vsakovrstne "odpustke". Pred cerkvijo so stali številni romarji, ki so čakali zadnjega zvona za v cerkev. Maša se je pričela ob desetih in ko sem vstopila v to slavno cerkvico, ki je bila zgrajena pred tisoč leti, so mi nehotne prišle solze v oči, kajti v duhu sem videla sliko moje pokojne mame, kako je bilo zadnjič pred 11. leti tukaj veselo, ko smo s teto Ivanko Kraljevo, hčerko Ivica in g. Antonom romali na goro, kako je bila tedaj moja mama šaljiva. Koliko spominov je obujala na mlada leta, ko je še kot dekle tolikrat romala na to goro, a sedaj pa so že vse tri v grobu, namreč mama, teta in njena hčerka.

To so spomini, katerih se človek ne more ubraniti. Po maši smo se poslovili od Marije na Šmarni gori in se podali na koso, ki smo si ga bili naročili v restavraciji poleg cerkve. Ko sem tako ogledovala poslopje na gori se mi je nehotne vrnila misel kako je bilo mogoče vsa ta

poslopja zgraditi ko pa je pot na goro tako ozka in pa nevarna.

Še ni dolgo, ko so vlekli na goro nov zvon, za katerega smo tudi mi Amerikanci, ki smo doma iz te okolice, nekaj prispevali. Prejšnji zvon jim je vzela vojska. Tako krasno je zvonilo in pritrkavalo, da smo kar strmeli. Bila je ur 11, ko so se zopet oglasili zvonovi in mislila sem, da je poldne, a so nam povedali, da tukaj zvonijo ob enajstih v spomin na dogodek, ki se je odigral pred več sto leti, ko so še Turki hodili po naših slovenskih krajih in so hoteli zavzeti tudi Šmarno gor. Bili pa so obupali, ker je prestrma in so se raje obrnili nazaj, kar so ljudje šteli za velik čudež in radi tega v spomin na ta dogodek vselej zvonijo ob 11. uri dopoldne.

Od tu se nudi lep razgled po vsej okolici Medvode, Tacen, št. Vid, Ljubljano, Kranj, Smlednik itd. Vas za vasjo se nam je odpirala pred nami v svoji naravni krasoti. Domo grede, s Šmarne gore, smo si na željo g. Zrimška, izbrali bližnjico. Toda ta pot je tako nevarna in strma, da sem se večkrat uprla, da ne grem dalje, a mi vse skupaj ni nič pomagalo, ker zagrabil me je Ivan in me nesel preko prepada. To zna le dober hribolazec.

Mnogokrat sem kar zamižala, ko sem videla kakšen globok prepad v strahu, kaj bo, če mu spodrsne in oba bi zletela v prepad. Bilo je mokero in čevlji so se vdiral ali pa nam je drslo. Vendar pa smo tudi vse to prestali, za kar se moramo zahvaliti g. Zrimšku, ki je kos vsakemu hribolazcu. Dospeli smo v dolino in še enkrat sem se ozrla nazaj in videla tisti rdeči stolp ter se poslovila od Marije na Šmarni gori. Prosila sem jo, naj mi da dočakati, da jo še kdaj obiščem. Sicer je težavna pot na goro, a vendar je srečen tisti, ki mu je dana prilika jo obiskati.

Ko smo dospeli v št. Vid smo se ustavili v moji rojstni hiši, da smo se nekoliko okrepčali in ohladili z mrzlim pivom, katerega je imela ga. Bernikova vedno v zalogi v restavraciji. Tu so nas že pričakovali vsi moji domači, teta Marija Šetina, Viktor s soprogo Marijo, Marjanca Bele in soprogo, ki je najboljši krojač v šentvidski okolici. Tu smo zopet praznovali naše svidenje in nato pa sta se pripeljala s koleselnim sestrično Kristino Erjavec in soprogo, ki sta se ravno vrnila iz šentvidske razstave pohištva, kjer sta bila zaposlena.

Ogledali smo si tudi tukajšnji karnival, ki je pa precej skromnejši kot pri nas v Ameriki. Z Zrimškovi smo se dogovorili, da jo mahmemo na Dolenjsko, ker imata tudi ona iste sorodnike kakor mi, ker sta z vsemi temi v sorodu po mojem soprogu.

Čeprav smo se mudili v domovini več kot dva meseca in pol, je bila to prva prilika, da smo šli tudi v to stran na obisk. Najprej smo se ustavili v št. Vidu pri Stični, kjer smo obiskali teto mojega soproga go. Ivanko Trontelj v vasi Gomile. Tu smo bili zelo veselo sprejeti in sami niso vedeli, kako naj bi nam postregli. Na domu je poročen sin Jože, ki je pred 11. leti hotel na vsak način z nami v Ameriko. Sedaj ima lepo družinico s petimi otroci.

Na domu je sedaj Jože gospodar in mati pa počiva v trudapolnem delu, a vseeno smo jo dobili na njivi. Sina Alojzija je izšolala in je du-

hovnik ter upravnik misijonšča v Grobljah. Ena hčerka, ki je šla k nunam, je pred leti umrla in dve pa še vedno pomagata doma na kmetiji. Imajo velike hleve in polne živine, lepo število kokoši in krasna polja in travnike, ki segajo daleč naokoli. Pokazali so mi tudi prostor, kjer mislijo zidati nov dom.

Krasno imajo tu pri Tronteljeh in srečen je oni, ki ga veseli kmetija. Oče Trontelj pa je v grobu že 5 let.

Grosuplje. — Okoli poldne smo se odpravili, da obiščemo še ostalo sorodstvo. Odpeljali smo se z vlakom in v pol ure smo že bili na Grosupljem. Z nami je bila tudi teta Ivanka. Tu smo obiskali gostilno pri Štrubelnovi, ki je bila nekoč last matere mojega soproga, kjer je bila ona rojena in je tudi tukaj preživela svoja mlada leta in tukaj je bil rojen tudi moj soprogo, ki pa so ga kot 21 mesecev starega otroka prinesli starši v Ameriko.

Tu se je zbralo še vse ostalo sorodstvo in smo obujali spomine na mater in na vse, kar je že šlo v preteklost.

Šmarje — Sap. — Ko smo se mudili še na Grosupljem je odšla teta Ivanka naprej povedati sorodnikom v Šmarje, da prihajamo in da naj nam pošljejo naproti voz. Res smo uzrli konjička in voz in na njem pa je sedela sestrična mojega soproga, gdč. Pepca Završček. Takoj smo se naložili na voz in v kratkem času smo že bili pred rojstno hišo in nekdanjo domačijo očeta mojega soproga, kjer se je reklo pri Hribarju.

To je lepa domačija s krasnim vrtom in nehotne sem se vprašala, zakaj se je moral on podati s svojo družino v Ameriko, ko pa je imel doma tako lepo urejeno domačijo in gostilno. Toda usoda nas pač žene vedno dalje.

Tu sedaj gospodarji sin naše tete Franciške Završček, ki je pa že vso zunanost prenovil in pridela še nekaj sob, da sedaj v resnici izgleda vsa zidava prav lična.

Še naprej od tu pa ima teta Franciška Završček dvonadstropno hišo. Čakali so nas vsi že pred hišo in ni bilo ne konca ne kraja sprejemanja in pozdravljanja.

Vse je tako izgledalo kot da smo se že večkrat videli, a je bilo prvič to pred 11. leti. Tu se je pač mnogo spremenilo. Oče že več let spi v grobu in sinovi pa so se poročili eni na dom in drugi pa imajo svoje gostilne. Pred leti so tudi klali tukaj na debelo in imeli precej trgovine z živino.

Nam na čast so priredili veliko gostijo in tudi godca so povabili. Bilo je res prav veselo svidenje; katerega ne bom nikdar pozabila. Bilo ni konca ne kraja povpraševanja po sorodnikih v Jolietu. Obiskali smo tudi cerkev in bližnjo kapelico in tudi grob pokojnega starega očeta mojega soproga sem hotela obiskati, pa so mi povedali, da so pokopališče prestavili in sedaj na starem pokopališču raste samo še trava in je tudi vse zravnano, da se ne poznajo grobovi več.

Zopet se mi je storilo milo, ker so še sorodniki živi pa imajo to navado, da prekopavajo mrtve. Žalostno sem gledala na kraj, kjer je bil pred leti pokopan stari oče mojega soproga in drugi sorodniki. Na novem pokopališču smo obiskali grob očeta ali soproga tete Završček.

Pri Završkovih so doma še tri dekleta, vse zelo postrežljive, kakršnih se ne dobi tako kmalu in sicer: Pepca, ki se je pred tremi meseci poročila, Anica in Marica. Francka je tudi že poročena in nas je prihitela obiskat. Le prehitro je čas na Dolenjskem potekel in

morali smo se posloviti z obljubo, da jih še obiščemo pred odhodom, kar pa ni bilo mogoče. Ta dan nam je prinesel mnogo lepih in spominov vrednih doživljajev na sorodnike mojega soproga.

Mary Videmšek na gomilo

Danes 12. septembra je tvoj smrtni dan . . . obletnica, kar je prenehalo biti tvoje dobro srce. To je najtežji dan, poln bridkosti, ko smo izgubili tebe.

Tvoji dobri starši so izgubili svoj drago hčerko, brata in sestrico tvoja, svojo blago sestrico, tvoj dobri mož ljubečo ženo, a najbolj bridkostni trenutek za tvoja dva mala otročička, ki sta zgubila svoje najdražje na svetu . . . svojo zlato mamico!

Da, težko je bilo tvoje slovo, tvoje dobro srce je težko zapustilo malega Remeta in Jožeta. Tvoji mali Remi pride k sv. maši, katera se bere za tvoj večni mir. Obišče večkrat s tvojo mamico tvojo prerano gomilo in te kliče tam na grobu. Danes gledam trenutek, ko se solzeč tvoj otrok privija k tvoji materi, hrepenec te videti . . .

V tihi boli in bridkosti, ki je ni mogoče dopovedati, bodo na tvoj smrtni dan prihiteli na tvoj mirni dom tvoji domači in ti prinesli cvetja, prižgali ti lučko v ljubezni . . . Tvoje številne prijateljice iz tvoje mladosti in tvoji številni prijatelji se te bodo danes spominjali pri fari Marije Vnebovzete, kjer si ti tako rada v družini pomagala ter bodo zate molili pri sv. maši, ki se bo brala za prežalostno obletnico tvoje smrti.

Da, v globoki, tihi žalosti te bodo tvoja dobra mamica oklepali v molitev pri sv. maši. Tvoja blaga mamica te solzna objokuje v krogu svojih, svojko najdražjo hčerko, želeč ti večni mir.

Solzeč te kliče tvoj dragi oče, za teboj tvoj dragi bratko se solze. Iztrgala je tebe od nas pač božja roka, za večni mir tvoj v raj, vse prošnje se glase.

Te zabiti ne more tvoja draga mama, obišče o sinček tebe, k gomili po hiti. Ti bila si ji draga, najljubša hčerka sama, ljubljani otrok mamin bila si . . .

Le sladko spavaj, draga, v gomili, tam sreče se raduj v raj. Enkrat pri tebi v večni domovini tam bomo se sešli, draga Mary, vsi!

Sanje so se uresničile

Petindvajset let je minilo, odkar se je pričela akcija, da se zgradi to, kar je danes Slovenski delavski dom. Tudi takrat so bili kritiki z orožjem in so z žaljivimi besedami trdili, da Slovenskega delavskega doma ni treba itd. Kljub temu je bil Dom zgrajen in je storil lep napredek. Sedaj na večer 25-letnice dela, najdemo večje in obsežnejše poslopje z več kot dvakratno obsežnostjo prvotnega; poslopje, ki nima primera nikjer drugje na svetu, ki je narejeno po naročilu, ki odgovarja času.

Slavnostna otvoritev tega \$40.000 vrednega prizidka se bo vršila v soboto 16. sept. in v nedeljo 17. sept. Velik program dogodkov je aranžiran za to priliko.

Opozicija tega podvzeta je številčno zelo majhna, pa dobro zapomnjena. Udarila je z vso silo in rekla: Ne boste zidali! Mi ne dovoljujemo, da bi nas večina kontrolirala; ne boste dobili nobenega denarja! In ducate drugih reči so še rekli. Toda glavo večine je spregovoril glasno v naselbini, ne potom časopisja. Opozicija je storila več kot pa samo priobčila svoje ugovore. Pod roko so delali tako grdo, da prostor ne dopušča, da bi priobčili njih početje. Toda javnost, delničarji bodo dobili v roke fakte pri prihodnji delniški seji, ko se bo sestavilo natančno poročilo, kaj je opozicija storila in

kdo so bili v opoziciji. To poročilo boste dobili v roke. Naj odpadki padejo tja, kamor spadajo.

Program za slavnost je sledeč: V soboto 16. sept. se bo svečano odprlo balinarske prostore v pritličju. Kdo bo vrgel prvi balin? Potem bo osem balinarskih teamov, pod pokroviteljstvom lokalnih trgovcev, šlo v tekmo. Zmagovalec dobi krasno srebrno trofejo, vredno \$25.00. Ta trofeja je sedaj v izloži v klubovih prostorih. Tem slede razni posamezniki, ki bodo balinili po lastni dohoditvi svoje odškodnine. Ob 6. uri se bo svečano odprlo nove klubove prostore, ki se vežejo z auditorijem in nato se razvije ples v obeh dvoranah. Vstopnina bo samo 25c.

Program za v nedeljo, 17. septembra, je sledeč: Ob 12:30 godba Bled prične igrati na vrtu Doma. Ob 1. uri bo srečna ženska ali dekle privrkat odklenila in odprla velika vrata na stečaj, ki vodi v novo kegljišče, kjer se bo prerezalo svilen trak in uradne ceremonije se bodo pričele. Hon. J. Noble Richards, direktor za razvedrilo in zabavo v Clevelandu, bo govoril otvoritveni govor. Temu sledi vprašanje: Kdo bo vrgel prvo kroglo? Potem se bo predstavilo razne društvene zastopnike in zastopnike Narodnih domov. Ko bo to končano, bodo šli v akcijo sledeči teami: Collinwood Shale Bricks se bodo udarili z Lintz za čempionstvo. Strugglers dekleta se bodo pomerila s KSKJ; dekleta čampionke od SDZ se bodo spoprijele z SSPZ in SNPJ z JSKJ. Potem bo kegljišče odprto za splošno igranje. Ob 5:30 popoldne se bo serviralo večerjo v auditoriju. Med večerjo se bo na odru vprizorilo varijetni program in sicer: Žive slike: mladinski pevski zbor S. D. Doma bo zapel štiri zbrane pesmi. Pevski zbor Jadrana nastopi v kvartetu, duetu, moški in ženske in končno vsi skupaj. Dramsko društvo Anton Verovšek bo vprizorilo "amatersko uro". Nastopijo tudi Vadenalovi s pesmimi iz domovine.

Celotni dvodnevni program bo slikan na 1,000 čevljev dolg film, od znotraj in od zunaj Doma potom večnega filmskega operatorja. Nobenega ne bo izpustil. Zate pridite pripravljeni za vaš prvi filmski nastop.

Želim se zahvaliti vsem oglaševalcem v spominski knjigi, ki so tako nesebično in dobrodušno prispevali v ta namen, kot tudi sledečim društvom, ki so nam posodila v gotovini: Gospodarski odbor SNP; društva: V boj, Strugglers, Naprej, od SNPJ; Blejsko jezero SDZ; Lunder-Adamčič SSPZ; Združeni bratje SSPZ; Waterloo Camp WOW; Carniola Tent 1288 The Maccabees. K zaključku vabim na slavnost vse in vsakega posebej, posebno pa še kritike. Na svidenje v soboto in nedeljo!

John E. Lokar, predsednik S. D. Doma.

Če verjamele al' pa ne

"Sem slišal, da so v Braziliji skoro ves pridelek kave zmetali v morje."

"To ni nič čudnega, saj je oni dan moja žena vrgla poln basket krompirja v vodo."

"Pa res? Zakaj pa?"

"Da se je skuhal."

Pri Kovačevih imajo dvojčka, ki sta si podobna kot lasu. Stara sta šele po štiri leta, pa kričita kot jesharja. Prvemu je ime Janezek, drugemu Andrejček.

Ko pride nekega večera oče domov, zasliši v hiši grozen vik in krik. Naglo stopi v hišo in vpraša: "Kaj pa za en direndaj vendar?"

Janezek mu ves v solzah pripoveduje: "Veš, naša Ančka je mene danes že dvakrat skopala, Andrejčka pa še nobenkrat."

Za čast in poštenje

(ROMAN)

Kmetje so imeli to prednost pred preganjalci, da so se umaknili že pred dvajsetimi minutami.

Nesrečne sirote!

Prav lahko bi pobegnili. Potrebno je bilo le, da se razpršijo, vsak za sebe, toda k nesreči ni prišel nihče na to misel. Le nekaj jih je bežalo preko polja in so tako srečno prišli na varno na svoj dom; drugi pa, zbegani in obupani, so padli v nesrečni vrtnec, ki zgrabi tudi najbolj pogumnega človeka v trenutku panike. Bežali so kot čreda prestrašenih ovac.

Strah jim je dajal naglico, kajti za seboj so čuli skoro neprestano streljanje, ki je podiralo počasneje.

Toda med njimi je bil en mož, ki je pri vsakem strelu občutil smrtno rano — ta mož je bil Lacheneur.

Dospel je v Arcy v trenutku, ko se je v Montaignacu začelo streljanje. Poslušal je in čakal. Na prvi strel ni slišal nobenega odgovora mušket njegovih kmetov. Vršiti se je moralo torej pravo klanje, ne pa bitka.

Z ostrogami je nagnal konja in galopiral po cesti. Pri nekem križpotju naleti na lahki voz, s katerim sta se pripeljala abe Midon in baron Escroval.

Končno zagleda Lacheneur prihajati begunce. Hiti jim nasproti in s kletvami ali sicer prisili ljudi, da se ustavijo. "Lopovi!" je kričal, "izdajalci! Vi bežite — in vas je deset proti enemu?! Kam vendar drvite? V vaše hiše? Norci! Tam vas čakajo orožniki, ki vas peljejo na vislice. Ali ni bolje, da umrjete z orožjem v rokah? Pojdite, nazaj, obrnite se! Sledite meni! Še vedno lahko zmagamo. Pomoč prihaja k nam. Za menoj gre še dvatisoč mož."

Obljubil jim je dvatisoč mož, toda če bi jim obljudil deset ali dvajset tisoč — celo armado in topove, bi na kmetje ne imelo nobenega vpliva.

Ze so prišli do širokega križišča cest, kjer so tako zaupljivo še pred eno uro se posvetovali, ko se je nekaterim vrnil razum, dočim so drugi razkrojeno bežali na vse strani.

V BLAG SPOMIN

PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠE ISKRENO LJUBLJENE IN NIKDAR POZABLJENE SOPROGE IN MAMICE

Mary Videmšek

ki je za vedno zatisnila svoje mile oči dne 12. septembra 1938

Leto dni Te zemlja krije, duša v raji svetem je, enkrat bomo se združili, to bo srečno svidenje.

Žalujoci ostali:

FRANK VIDEMŠEK, soprog
RAYMOND in JOSEPH, sinova
Cleveland, O., 12. septembra 1939.

Kakih sto najbolj pogumnih in odločnih mož se je zbralo okoli Lacheneurja. V tej skupini je bil tudi župnik, zalošten in obupan. Bil je ločen od barona. Kakšna usoda ga je zadela? Ali je bil ubit ali ujet? Mogoče se mu je posrečilo pobegniti?

Pošteni duhovnik je sklenil ostati pri ljudeh. Čakal je misleč, da zopet najde svojega tovariša. Stel se je srečnega, da je zopet dobil kočijo. Še vedno je čakal, ko so dospeli bližje ostanko one kolone, kateri sta načeljevala Maurice in Chanlouineau.

Izmed petsto mož, ki so odšli od Sairmeuse, jih je ostalo komaj petnajst, med njimi oba upokojena častnika.

Marie-Anne je bila v sredini te skupine.

Lacheneur in prijatelji so skušali dognati, kaj bi bilo v danem položaju najbolje storiti. Ali naj gre vsak mož za seboj, ali pa naj se združijo in s trdovratnim odporom pridobijo dovolj časa za svoje zaveznike, da pridejo do svojih domov?

Glas Chanlouineau naredi konec vsakemu obotavljanju. "Jaz sem prišel borit se," vzklikne, "in svoje življenje bom drago prodal."

"Torej se upremo!" kričijo drugi.

Toda Chanlouineau jim ni sledil do mesta, o katerem so mislili, da je najboljše za obrambo. Poklical je Maurice in ga potegnil v stran.

"Vi, gospod Escroval," reče precej trdo, "zaupstite takoj ta prostor."

"Jaz — jaz sem prišel sem iz istega vzroka kot vi, da izvršim svojo dolžnost."

"Vaša dolžnost je pomagati Marie-Anne. Pojdite takoj in vzemite deklo s seboj."

"Jaz ostanem," reče Maurice odločno.

In že se je hotel pridružiti tovarišem, ko ga Chanlouineau ustavi.

"Vi nimate nobene pravice tu žrtvovati svoje življenje," reče mirno. "Vaše življenje je last te ženske, ki se vam je popolnoma podala."

"Nesrečnik! Kako se drznete!"

Toda Chanlouineau žalostno zmaje z glavo.

"Zakaj bi zanikali?" reče.

"Skušnjava je bila tako velika, da bi se ji mogel samo angel zoperstavljati. Ni bila vaša krivda niti njena. Lacheneur je bil slab oče. Bil je dan, ko sem želel ubiti samega sebe ali pa ubiti vas, ne vem koga. Ah, samo enkrat boste tako blizu smrti kot ste bili oni dan. Bili ste komaj pet korakov oddaljeni od cevi moje puške. Toda Bog je ustavil moje roko. In sedaj, ko mi je umreti, kot mora tudi Lacheneur, mora biti nekdo tu, ki bo skrbel za Marie-Anne. Prizezite, da jo poročite! Mogoče vas bodo zadela radi tega nesrečnega dogodka kakšne sitnosti, toda pri sebi imam sredstvo, da vas rešim."

Streljanje prekine ta pogovor. Vojaki vojvode Sairmeuse so se približevali.

"Oče nebeski!" vzklikne Chanlouineau, "in Marie-Anne!"

Oba pohitita za njo. Maurice jo prvi opazi, ko stoji v sredini odprtega prostora ter se drži konja, na katerem sedi njen oče. Maurice jo vzame v naročje in jo skuša potegniti proč.

"Pojdite," reče in ponavlja, "pojdite!"

Toda ona se ne poda.

"Pustite me, pustite me!" ga

prosi.

"Toda vse je zgubljeno."

"Da, vse je zgubljeno — celo čast. Pusite me tu. Ostati moram, umreti moram in tako pokriti svojo sramoto. Tako mora biti in ne drugače!"

Tedaj se prikaže Chanlouineau.

Ali je slutil tajnost njenega odpora? Najbrž; toda ne da bi zinil eno samo besedo, jo prime z močnimi rokami kot bi bila otrok in jo nese v kočijo, katero je stražil abe Midon.

"V kočijo, takoj," reče napram duhovnu, "hitro, vzemite gospodično Lacheneur. In sedaj, Maurice, takoj za njo!"

Toda že so bili vojaki vojvode mojstri položaja. Ko zagledajo skupino v senc, nemudoma planejo proti njej.

Junaški Chanlouineau zgrabi za puško in jo vihti kot palico ter tako zadržuje sovražnika. S tem je dobil Maurice čas, da je skočil v kočijo, prijel za vajeti in zapodil konja v dir.

Vsa izdaja, vse junaštvo one noči ne bo najbrž nikdar pravno opisano. Dve minuti, ko sta se odpeljala Marie-Anne in Maurice, se je Chanlouineau še vedno boril s sovražnikom.

Pred njim je bilo kakih petnajst vojakov. Dvajsetkrat je že ustrelil, toda njega ni zadela še nobena krogla. Njegovi sovražniki so mislili, da je neranljiv.

"Podaj se!" kričijo vojaki, začuden nad toliko hrabrostjo. "Podaj se!"

"Nikdar! Nikdar!"

Bil je grozen. Poleg svojega poguma je imel še nadčloveško moč in gibčnost. Nihče se ni drznil v bližino njegovih mišičastih rok.

Tedaj pa vrže eden izmed vojakov puško svojemu tovarišu in se vleče na tla ter se plazi junaku, tako da mu pride za hrbet. Zgrabi ga za obe nogi. Chanlouineau se strese kot hrast pod udarci sekire, divje se otepava, toda napaden zahrbtno si ni mogel pomagati. Vržen je bil tla in ko je padel je kričal:

"Na pomoč! Prijatelji, na pomoč!"

A nihče ni slišal njegovega klica.

Na drugem koncu polja so se namreč njegovi prijatelji pravkar podali, ko so videli, da je njih borba zaman.

Na lice mesta je dospela glavna četa vojvodove armade. Uporniki so začuli udarce na bobne; videli so svetlikati se bajonete.

Lacheneur, ki je obstal na istem mestu ne oziraje se na strele, ki so gosto padali okoli njega, je čutil, da v kratkem padejo njegovi zadnji tovariši.

V tem skrajnem trenutku se je pojavila pred njim kot blisk vsa njegova preteklost. Čital je misli v srcu in skušal soditi. Sovražstvo ga je pripeljalo do zločina. Sovražil je samega sebe radi ponižanja, ki je padlo na njegovo hčer. Preklinjal je samega sebe radi neresnic, s katerimi je omamila te pogumne ljudi, in za katerih smrt je bil odgovoren.

Dovolj krvi je poteklo. Rešiti mora one, ki so še ostali. "Nehajte streljati, prijatelji," je zapovedal. "Umaknite se!"

Ubogali so ga — videl jih je, kako so se umikali na vse kraje.

Tudi on bi lahko pobegnil, saj je bil vendar na urnem konju, s katerim bi se sovražniku v naglici lahko umaknil.

Toda prisegel je, da ne preživi poraza. Ves divji od kesanja, obupa in žalosti, ni videl nobenega izhoda kot v smrti.

Potreba je bilo samo počakati, kajti smrt je hitro prihajala, toda izvolil je, iti ji nasproti. Krepko prime za vajeti, ostro spodbode konja ter se sam zažene nad sovražnika.

Spopad je bil strašen, vrste se odpro in za trenutek nastane zmešnjava.

Toda Lacheneurjev konj, ranjen od bajonetov, se dvigne na zadnji nogi, potem pa pade in pokoplje jezdeca pod seboj.

Vojaki so korakali naprej ne vedoč, da se nahaja pod konjskim trupom pogumni jezdec, ki se je skušal oprostiti teže.

Bilo je ob pol eni uri zjutraj — prostor je bil zapuščen.

Nič ni motilo nočnega molka razven vzdih ranjenih, ki so klicali tovariše na pomoč.

Sedaj ko je bila vstaja zadušena je vojvoda premišljeval, kako bi pretiraval silo upornikov v namenu, da bo plačilo za njega toliko večje.

Vojaki so polovili nekako petnajst ali dvajset kmetov; to število ni bilo visoko do-

volj za sijajno zmago. Najti mora še več grešnikov, da jih žene pred vojaško sodnijo.

Razdelil je torej svojo armado v več oddelkov ter jih poslal v vse smeri z naročilom, da preiščejo vse vasi, prebrskajo po vseh hišah in aratirajo vsako sumljivo osebo.

Ko je bila ta naloga dovršena, je nalahno odjahal nazaj proti Montaignacu.

Bil je vesel in je gotovo blagoslovljal te poštene, priproste upornike, ki so mu prinesli toliko slave — toda obenem ga je obdajal strah.

Ali je njegov sin Martial Sairmeuse v resnici zapleten v to zaroto ali ne?

Vojvoda tega nikakor ni mogel verjeti, toda natančno se je spominjal besed, ki jih je izgovoril Chupin.

Končno pa, kaj se je zgodilo z Martialom? Ali ga je dobil sluga, katerega je poslal vojvoda, da posvari Martiala? Ali se markiz vrača in po kateri poti? Mogoče je prišel

uporniškimi kmetom v pest?

Vojvoda se je globoko odahnil, ko se je vrnil domov in zvedel, da se je Martial prikazal v gradu pred petnajstimi minutami.

"Markiz je odšel nemudoma v svojo sobo, ko je razsedel," je sporočil služabnik.

"Dobro!" reče vojvoda. "Poiskal ga bom v sobi."

Pred služabniki je rekel: "dobro," toda sam pri sebi je vzkliknil: "Nesramni predrzneš! Kaj! Jaz na konju in na čelu mojih čet, življenje stavim v nevarnost, a moj sin gre mirno k počitku, ne da bi samo vprašal, če sem izven nevarnosti!"

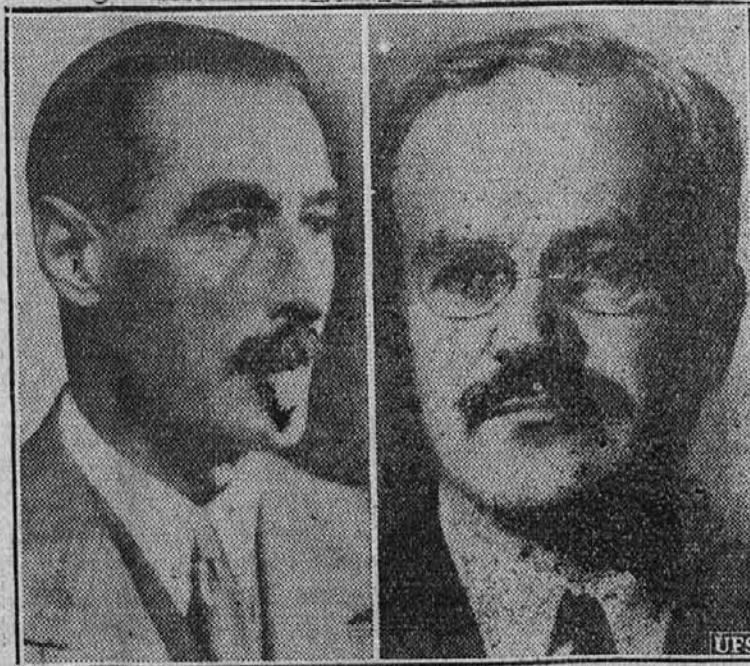
Vojvoda je došel do sinove sobe, katera je dobil zaklenjena. Vojvoda močno potrka. "Kdo je zunaj?" zahteva Martial.

"Jaz sem. Odpri vrata!" Martial umakne zapahe in gospod Sairmeuse vstopi, toda se strese, ko vidi kaj se godi v sobi.

Na mizi je bila posoda polna krvi, in Martial je z razgledanimi prsi stal pred to posodo in si izmival rano na prsih.

"Ali si bil v boju?" vzklikne vojvoda s hripavim glasom. "Da."

"Ah, torej si bil v resnici med —"

Na levo je angleški poslanik za Nemčijo, Henderson, na desni pa Molotov, sovjetski premier.

Glavni trg v Poznanju, ki so ga Nemci vzeli Poljakom v tej vojni.

Sestri O'Sullivan, filmski igralki, sta se podali v London, da tam naredita nekaj slik. Ameriška vlada ju je svarila, naj ostaneta raje v Zd. državah, pa nista hoteli ubogati.

Prva, najstarejša, največja in najbogatejša slovenska

katoliška podporni organizacija v Združenih

Državah Ameriških, je:

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Glavni urad v lastnem domu: 351 No. Chicago St., Joliet, Illinois

POSUJE ŽE 46. LETO

Ustanovljena 2. aprila 1894, inkorporirana 12. januarja 1898 v državi Illinois, s sedežem v mestu Joliet, Illinois.

SKUPNO PREMOZENJE ZNAŠA OKROG \$5,000,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 119.80%

K. S. K. Jednota ima nad 35,000 članov in članic v odraslem in mladinskem oddelku.

SKUPNO ŠTEVILO KRAJEVNIH DRUŠTEV 185

V Clevelandu, Ohio je 15 naših krajevnih društev.

Skupnih podpor je K. S. K. Jednota izplačala tekom svojega obstanka nad \$7,000,000

GESLO K. S. K. JEDNOTE JE: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD!"

Če se hoče zavarovati pri dobri, pošteni in solventni podporni organizaciji, zavaruj se pri Kranjsko-Slovenski Katoliški Jednoti, kjer se lahko zavaruješ za smrtnino, rane poškodbe, operacije, proti bolezni in onemoglosti.

K. S. K. Jednota sprejema v svojo sredo člane in članice od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Zavaruješ se lahko od \$250 do \$5000 posmrtnine.

V Mladinskem Oddelku K. S. K. J. se otroci lahko zavarujejo v razredu "A" ali "B." Mesečni prispevek v mladinski oddelki je zelo nizek, samo 15c za razred "A" in 30c za razred "B" in ostane stalen, dasi zavarovalnina z vsakim dnem narašča. V slučaju smrti otroka zavarovanega v razredu "A" se plača do \$450.00 in zavarovanega v razredu "B" se plača do \$1000 posmrtnine. Otroka se lahko tudi zavaruje za dobo 20 let, nakar prejme zavarovani svoto izplačano v gotovini.

BOLNISKA PODPORA:

Zavaruješ se lahko za \$2.00; \$1.00 in 50c na dan ali \$5.00 na teden. Asesment primerno nizko.

K. S. K. Jednota nudi članstvu pet najmodernejših vrst zavarovanja.

Člani in članice nad 60 let stari lahko prejmejo pripadajočo jim rezervo izplačano v gotovini.

Nad 70 let stari člani in članice so prosti vseh nadaljnjih assesmentov.

Jednota ima svoj lasten list "Glasilo K. S. K. Jednote," ki izhaja enkrat na teden v slovenskem in angleškem jeziku in katerega dobiva vsak član in članica.

Vsak Slovenec in Slovenka bi moral(a) biti zavarovan(a) pri K. S. K. Jednoti, kot pravi materi vdov in sirot. Če se nisi član ali članica te mogočne in bogate podpirne organizacije, porudi se in pristopi takoj!

V vsaki slovenski naselbini v Združenih državah bi moralo biti društvo, spadajoče h K. S. K. Jednoti. Kjerkoli se nimate društva, spadajočega k tej solventni katoliški podporni organizaciji, ustanovite ga; treba je le osem oseb v starosti od 16. do 60. leta. — Za nadaljna pojasnila in navodila pišite na glavnega tajnika: JOSIP ZALAR, 351 No. Chicago Street, Joliet, Illinois.

ZENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0628

Ohranite ta kupon, je vreden 25c

Ta kupon in 75c je za vstopnino dvem osebam na petkovo zabavo v dvorani cerkve sv. Vida, točno ob pol devetih zvečer.

Ohranite ta kupon, je vreden 25c